

SZABADSÁG

POLITIKAI NAPILAP.

Előfizetési árak:		Felelős szerkesztő:	Kiadó laptulajdonos:	Egyszám ára 4 fillér.
Helyben: Negyedévre . . .	3 korona.	Rudnyánszky Gyula	László József.	Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Egészévre . . .	12 "			Debrecen, Csapó-utca. Telefon 275.
Vidékire Negyedévre . . .	5 "			
Egészévre . . .	20 "			

Allami megtérítés a vidéki városoknak.

A vidéki városok köztudomás szerint az állami funkciók teljesítéseért régtől fogva állami megtérítést óhajtanak. Győrvárosa egy lépéssel tovább ment e téren és konkrét felterjesztést intézett a kormányhoz. A felterjesztést, Debrecen városának megküldötte így hangzik.

Sokszor felhangzott és sokszor feljult a legutóbbi időkben a városoknak az a jogos panasza, hogy állami igazgatás közvetítését, dacára a vele járó aránytalan nagy költségeknek — kizárólag saját erejükből kénytelenek ellátni. A megtérítés iránti felterjesztések mindezekig eredménytelenek maradtak a városok ezen sulyosan rájuk nehezedő teher alól fel nem szabadultak.

A mindinkább fokozódó szükségletek, melyek egy moderu színvonalra törekvő városban kielégítés nélkül nem maradhatnak, a közjövödelmek szaporítását s ezzel a városi polgárság anyagi erejének mind nagyobb mérvben való igénybevételét követelik. E polgárság már az által, hogy a városok létesített intézményeik legtöbbjével nem egyedül saját maguk érdekeit, hanem azt meghaladva egy nagy környék érdekeit szolgálják. Böven ki veszi részét abból a kötelességből, amelylyel egy városnak, mint hazájának is tartozik. A városoknak — jó részt polgáraik filléreiből alakuló közjövödelme, meg amennyiben nem is az állami közgazgatás közvetítésére, hanem saját fejlődésükre és erősítésükre fordítatik.

is. — máris kiválóan fontos állami érdeket támogatnak s így a városok polgárai az állami adózásban nyilvánuló s az állami jövödelmeknél kétségkívül nagy számmal szereplő hozzájárulásukat azzal, hogy intézvényeink jótékony hatása nem szorítkozik városuk határai közé, már eleve fokozzák.

Természetes, hogy államot és várost egymástól annyira szétválasztani, sőt egymással egy szembe állítani hogy egyik a saját ténykedéséből a másikra elkerülhetetlenül háramló előnyökért pénzbeli ellenértéket követelhesen, nem szabad, mert ez ellenkeznek az állami egység eszméjével s külön államokat teremtene az államban. De amennyiben földrajzi fekvések, bizonyos vidékek speciális viszonyai és érdekei a jogfejlődés útján az emberi feladatok megoldásához szükséges társulásoknak oly alakulatait hozták létre, minők a községek és városok s azokat az államival bár nem ellentétes, sőt annak szolgálatában álló, de az egységgel szemben különleges célok elé állították, szükségképeni követelmény gyanánt jelentkezik, — hogy ezen szűkebb körű tárgyalásokat, melyek saját érdekeikkel voltaképen állami érdeket elégitenek ki, működésükben az erősebb állam, melynek ők is tagjai, erősítse, támogassa, és semmi esetre se vegye anyagi erejüket igénybe oly feladatok teljesítésére, melyek a községi, városi alakulás szükségével kapcsolatba nem hozhatók. Ilyen a tulajdonképeni állami közgazgatás, melynek költségei jog és igazság szerint az államot kell, hogy terheljék, ennek fejében az állam polgárainak jövödelmét az adók, illetékek és más szolgáltatások alakjában már igénybe vette s így tehát a különleges helyi

célokra befolyt közjövödelem eme költségekre fel nem használható. — Hogy a közgazgatás némely ágazatainak közvetítése, illetve egyes állami funkciók teljesítése a törvényhatóságok, városok, községek által láttatnak el, ez nem kifogásolható, sőt célszerűségi szempontokból kívánatos, de csak a reafordított költségek megtérítése mellett.

A jelenlegi állapot a város törvényhatóságokra még sérelmesebb azzal, hogy a vármegyei törvényhatóságok közgazgatási költségei legujabban a belügyi tárca terhére fedeztetnek, A vármegyék már az 1883. évi XV t-c. et jóval megelőzően részesültek ily címen az állami jövödelmekben: méltán teszi Pozsony szab. kir. város közönsége már egy 1867-ben az országgyűlés képviselőházához intézett feliratában panasz tárgyává, hogy „a vármegyék összes törvénykezési, közrendészeti, sőt eddig közgazgatási költségeit is az állam közadóval — melyhez a városok is aránylag járulni színtugy és ismét köteleztettek — fedezett pénztárából fizeti holott a megyék is csak oly municiumok, mint a városok“, majd tovább: „az ország nem kívánhatja azt, hogy jövödelmeink szaporításához a rendes adók viselésén kívül még ily rendkívüli, megyei polgártársaink által nem is ismert adó nemével járuljunk“.

A városi polgárság ezen sulyosabb abóterlehetetlenné teszi, hogy a város polgárainak talán nagyobb adókéességét a saját fejlesztésére saját céljaira használhatná fel. Az ekkép előálló jövödelem többletnek a város hasznát nem láthatja. Pedig nem csekély összegről van itt szó. A városok költségvetéseinek áttanulmányozásából hozzávetőleges képet nyerhetni, hogy mily összegek

A maga füstjében.

Irta: KAZÁR EMIL.

Bénye végén, az országút szélén van a falusi kovács műhelye. A mester azonban sokszor nincs benne, és hiába mentek oda vasaltatni, patkoltatni, kereket igazítani. Akkor már tudják, hogy Bató Balázs megint hűvösre jutott. Az egész környék rákapott a bényeiekre, hogy mit csinál a kovács? Megint aztán egy darabig füstölt, sziporkázott a műhely s messzire hallatszott a kalapács szava. A füst is vidáman örvényelt a kormos kémény fölött.

Az irigy Mónus Gerzson csufondáosan mondta ilyenkor:

— Füstöl, megint füstöl. Persze na! Nemcsak szénnel fűtenek ott. Az asszony is mindig rakja a rossz fát tett a tűzre.

A felesége is sokszor ott hagyta a házat, és nem viritott a muskátli meg a sárga viola az ablakban. Aztán egyszer megint viritott. Hanem erről veszedelmes volt megkérdezni Bató Balázs urat, mert mindjárt ütött. És olyan szerenésellen keze volt, hogy arról raboskodott addig, a meddig. Egy szóval hol ő nem volt otthon, hol a felesége.

Már az első esztendőben megtörtént, hogy egyszer csak nem volt, a ki a muskátli, violát, rezedát locsolgassa. Kiszáradt az mind, cserépben, léces kertben. Félesztendő mulva aztán megint nyílt a virág. — Hogy került meg az asszony Bató uram?

Aki ezt kérdezte, olyan feleletet kapott, hogy harmad nap is zugott tőle a feje. Majd mikor a muskátli újra hervadozott, akadt valaki, aki nem birt a kíváncsiságával.

— Talán megint nincs itthon a menyecske?

A feleletért Bató Balázs három napot töltött a városban.

Szép szálas ember a kovács. A mint ott csattog a pörölylyel s látni lehet karjait, amint a tüzes vasat kihozza a műhely elé, ez a bőrkötös és kormos ember valóságos Sámson. A legnehezebb vasas szekeren is ha lódid egyet, mintha valami könnyű csolnakot kapott volna meg a tarajos hab. Legény korában birokra nem ment volna vele senki s mikor a szép Bözsit feleségül vette, azt jövödelték, hogy mákszemmé tör. — Ilyen ember kellett éppen a Bözsinek.

Dehogy törte mákká, Cirógatta.

A huszártiszt urak hamar odakaptak a műhelybe lovat patkoltatni. A menyecske kétél friss vizet, egy szál rezedát kértek. — Bató Balázs nagyokat káromkodott kalapálás közben. Az asszonyra is rá-rá szólt. Bözsi visszanyelvelt s egyszer szépen összepakolt és elment. A huszár századot is oda tették. Az az asszony soha többé be nem teheti a lábát a bényei kovács műhelybe, ha kedves az élete. Ezt is rosszul mondták. A muskátli viritottak megint, és az asszony eljárt a vásárba az urával együtt és eszmapatkolásnál szedte a krajeárokat, dologhoz nem szokott puha kezével. Az ura nagy-

marku keze pedig veregette föl a rózsás patkókat és somfejű szögeket.

— Hej ha egyszer másfelé ütne avval a kalapácsal, — gondolták némelyek.

Az asszonynak azonban egyre menőkeje támadt. Ejnye Balázs, ejnye gazduram... Ha valaki szemébe találta neki mondani — akkor Bató uramat megint a városba hitták és napokig elnémult a műhely.

A tiszteletes ur már sokalta a dolgot s a városból jövet egyszer csak azért állt meg a szekerevel a kovács előtt, hogy megmondjon valamit. Hozzá is kezdett.

— Ujra elment az asszony? Ej no majszter uram, ej no . . .

Tovább nem beszélhetett, mert a kovács fenyegető szemekkel nézett rá és rá-mordult.

— Hadd éljen az ember a saját maga gőzében, kérem szépen, tiszteletes uram! Ennek a tűzhelynek a füstjét én csinálom. Hadd éljek én a magam füstjében, akárhogy már is.

A tiszteletes ur tovább hajtatott.

A muskátlinak, sárga violának a tavaszkor csak száraz korója volt a cserepekben. A kovács meg szépen felkötözte az ablak körül a vadszözlöt, délig nyílt és violát is vetett az ablak alá. A két ablakot lassankint beütötte a vadszözlő, látni sem lehetett, van-e az ablakban még cserép. Bató Balázs szépen kimeszeltette az első házat, takarított, rendbe hozott mindent, mint husvétra szokás. Ha muukája nem volt, vagy

állnának a városok rendelkezésére, ha az állami közigazgatás közvetítésére megfelelő kárpótlásban részesülnének. Így például Győr szab. kir. városnak az 1905. évre megállapított költségelirányzatában a szoros értelműben vett adminisztráció személyi szükségletei a már elkerülhetlenné vált fizetésrendezés költségeit nem számítva 182166 koronával a dologi szükségletek pedig 31000 koronával szerepelnek: ez összesen mintegy 214000 koronát kitevő östzagnak legkevesebb egyharmad rész minben megtérítés nélkül állami célokra fordítatik, pedig ezenkívül a nem minden vonatkozásban községi feladatot képező, a közbiztonság, illetve közrendészet, közegészségügy, ellátása körül felmerülő személyi és dologi kiadások egy számottevő része is az állami közigazgatás számlájára irandó.

Jogos és méltányos kívánságukat ismét kénytelenek vagyunk Nagyméltóságod elé terjeszteni mert feladataink minél hatékonyabb megoldásának óhaja s ezzel szemben anyagi erőnk gyengesége köteleességünké teszik, hogy azon terhektől, melyek jog és igazság szerint a törvényhatósági városokat nem illethetik s a haza érdekében menekülni törekedjünk. Nem hihetjük hogy a magas kormány vonakodnék segédkezet nyújtani ahhoz, hogy a városok fellendülése előmozdítottassék s a fellendülésből az országra háramló mérhetetlen erkölcsi és anyagi előnyök kiaknázathassanak. Bizalommal kérjük ennél fogva Nagyméltóságodat és általa a magas kormányt, hogy a törvényhatósági városokat az állami közvetítése fejében felmerült költségeik fejében méltányos megtérítésben részesíteni kegyeskedjék.

Gróf Tisza István Marosvásárhelyt.

Tisza István gróf miniszterelnöknek és kíséretének Marosvásárhelyre való utazása az erdélyi részre való diadalutá vált. Kolozsvártól öt kocsit kellett a vonathoz esatolni, a melyben Kolozsvármegyének 26 tagu, Kolozsvár városának 26 tagu és Szolnok-Dobokavármegyének küldöttségei voltak, a kora reg. eli órákban — reggeli 4 óra 25 perckor ért Kolozsvárra.

Az első hivatalos fogadtatás Székely-Kocsárdon volt. Torda-Aranyosvármegye szabadelvű pártjának nagy küldöttsége várta itt a miniszterelnököt.

Az ut folyamán majdnem az összes

egy estende kiült a műhely elé egy palack bor mellé és pipázott szakadatlanul.

Jött másik tavasz, harmadik és sok tavasz. A léces kertben már dudva nőtt. A A majster nem járt sehova, csak oda ki, a ház elé. Megszürkült, s ha Bözsihez hasonló koru asszonyt látott, talán eszébe juthatott hogy a felesége sem lehet már fiatal.

Egyébiránt senki sem tudta az ő gondolatját, mert nem barátkozott senkivel, csak élt magának, még azt sem tudták bizonyosan, hogy helyén e az esze. Az asszony miatt még most is be-bekisérték a zsan-dárok.

Kolozsi András, a timár, épen kaptosan hajtattott haza a vásárról. Megállt a kovács előtt, dolgot adott neki és elvett egy hosszonyaku üveget, úgy kínálta Balázst.

— Majster, egy kortyot az asszonyért.

A szekéren levők mind nevettek.

— Erre inni kell. Jól tette, hogy nem jött többé vissza.

Balázs leeresztette a kalapácsot a padra. Karján csak úgy duzzadoztak az erek, mintha kígyók mászkáltak volna rajta.

— Elhallgassatok. A magam füstje ne kaparja a ti szemeteket.

Am Kolozsi András csak nyujtogatta az üveget.

— Igyál öreg! Jól van jó — ha még korty italt sem érdemel meg a feleséged.

Bató Balázs bömbölt egyet és egy helyben hagyta a timárt, hogy rögtön dok-

erdélyi megyékből és városokból küldöttségek csatlakoztak a vonathoz, úgy hogy Marosvásárhely felé a vasuti kocsikban már ugyszólván egymás hátán szorongtak az emberek.

Marosvásárhelyen a vonatot nagy közönség fogadta amelynek élén Bernáty György polgármester üdvözölte a miniszterelnököt.

Tisza István gróf a következő szavakkal válaszolt: Fogadják hálás köszönetemet üdvözetükért. Legyenek róla meggyőződve, hogy midőn hazafiai aggodalmaim, hazafias meggyőződéseim parancsszavát követve önközött megjelenek, kedves köteleességet teljesítek. Ide jövök az önközök körébe, mint egy nagy ügy munkásai körébe. Fogadjanak kérem azzal a rokonszenves bizalommal, melylyel én kereselem fel önöket. Hosszan tartó lelkes éljenzés.

A miniszterelnök gyalog vonult be a városba. A pártgyűlés délelőtt 21 órakor volt a Transzilvánia-szálló nagytermében. Midőn az impozáns menet a szállóhoz ért, Tisza István grófot egy fehér ruhába öltözött kis leánya, Hegedűs Iluska gyönyörű bokréta átnyujtásával üdvözölte.

A nagyterem zsufolásig megtelt választó polgárokkal. A karzatokat lelkes hölgyközönség foglalta el.

Az elnök ékes szavakkal üdvözölte a miniszterelnököt, majd Horváth Józsefnek, a szabadelvű párt elnökének adta át a szót, a ki talpraesett indoklással a következő határozati javaslatot terjesztette elő:

A marosvásárhelyi szabadelvű párt teljes tudatában van ama nehéz, de valóban hazafias feladatnak, a melyet gróf Tisza István miniszterelnök (Hosszas, lelkes éljenzés!) teljesít midőn az éveken át szeretett hazánk kiszámíthatatlan nagyságu erkölcsi és anyagi kárára dúló parlamenti anarkiát megfékezi, (Ugy van!) teljes tudatában van annak, hogy a minden jogot és rendszabályt eltipró technikai obstrukció megtörése távolról sem azonos a szólás-szabadság korlátozásával (Igaz ugyan!) tudatában van annak, hogy gróf Tisza István miniszterelnök (Hosszas, lelkes éljenzés.) nem kíván historiallag megszerzett jogokat, a melyek mindannyian előtt szentek, sérthetetlenek, elkobozni, (Igaz! Ugy van!) hanem ő a parlamentben is biztosítani kívánja a jogtalansággal és erőszakkal szemben a valódi szólásszabadság teljes és zavartalan orvoslását. (Igaz! Ugy van!) Zajos helyeslés.) Szilárdalapiját kívánja lerakni a komoly és tartalmas parlamenti tár-

torért kellett futni. A többik alig tudták kiszabadítani a kezéből. Szegény timár hetekig nyomta az ágyat és megbénult.

A veszedelmes verekedő embert szigoruan fogták a bíróságnál. Vonogatta a vállát, rövid feleleteket adott és azt hajtotta, hogy miért nem engedik őt a maga gőzébe, a maga füstjében élni. A vizsgáló bíró gyanakodni kezdett, hogy ennek a Sámsonnak nincs helyén az esze. Azért összevissza kérdezte:

— Mért fogadta vissza annyiszor a feleségét.

— Csak egyszer fogadtam vissza. Akkor először, hogy megöljem.

— Lásza májszter uram, hiszen mindannyiszor visszafogadta az asszonyt, ahányszor csak haza ment.

— Meg akartam ölni.

— Hiszen hízeltedett neki.

— Csak ravaszkodtam. Vártam, készültem. A kalapácsesal sajnáltam elcsufítani a szép fejét. A puská reszketett kezemben. A kés bicskásnak való. Megfojtani hóhérolás. Vártam valami jó alkalmat. Vártam.

— És ha most annyi esztendő után haza ment volna?

— Hm. Már nem válogattam volna a halálát. Az első pillanatban vége lett volna. De nagyon kérem bíró ur, a maga füstjében hagyják már az embert.

Bató Balázst a vizsgáló bíró kórházba vitette, hogy vizsgálják meg az elméjét.

gyalásoknak (Helyeslés.) és ezáltal biztosítani kívánja Magyarország részére a képviselőházi munkásságának gyümölcsöző voltát. (Eljenzés.) miért is kimondja a marosvásárhelyi szabadelvű párt, hogy Tisza István gróf miniszterelnököt (Elénk éljenzés) nagyrabecsüléséről, tiszteletéről Igaz! Ugy van!), szeretetteljes ragaszkodásáról biztosítja (Elénk éljenzés) őt és a kormány hazafias törekvésében rendíthetetlenül támogatja a munkásságának sikert és diadalt kíván. (Hosszas, lelkes éljenzés és taps. Felkiáltások: Csatlakozzunk mi is, a többi törvényhatóságbeliekhez!)

Ezután Csongvay Lajos dr. ügyvéd, az ügyvédi kamara elnöke, majd Bodolla Ferenc ügyvéd támogatták lelkes hévvel és ékesszólással a javaslatot, midőn a már-már türelmetlenkedő közönség Halljuk a miniszterelnököt: felkiáltásaira Tisza István gróf állott fel, a kit percekig tartó tomboló éljenzés és taps fogadott.

Tisza István gróf miniszterelnök ezt a beszédet mondta:

Tisztelt uraim! Midőn szives meghívásuknak engedve megjelentem körükben, egész valómat átható és lebilincselő nagy ügy szolgálatában jöttem köteleességemet teljesíteni. (Elénk helyeslés.) Szivesen jöttem volna tehát minden körülmények között, mert örömmel szoktam teljesíteni köteleességemet. (Tetszés és éljenzés.) De kétszerező örömet, hogy meghívásuk ép édes hazámnak ezen kies tája felé vezetett engem, nemcsak azon kedves és drága emlékeknél fogva, amelyek engem Erdélyhez fűznek, (Tetszés és éljenzés) nemcsak azon kedves és drága emlékeknél fogva, amelyek a magyar ügy szolgálatában átélt szenvedések és a magyar hazának tett szolgálatok következtébe Erdélyt minden magyar ember előtt oly becsessé, oly kedvessé teszik, de azért is, mert azt hiszem, hogy éppen a jelen politikai helyzet mellett nem képzelhető alkalmasabb hely arra, hogy szembenézzünk a viszonyokkal, hogy bonékos alá vegyük: minő a helyzet és minő köteleességek származnak abból mi ránk, mint éppen itt, ahol minden, ami körülvesz bennünket, a történelem nagy emlékei ép úgy, mint a jelen feladatai és küzdelmei s a jövő küzdelmei és reményei azt a nagy igazságot kell, hogy eszébe juttassák a magyar nemzetnek, hogy minő maroknyi nemzet vagyunk és minő nagy feladatok, minő nagy problémák megoldása elé állított a végzet bennünket. (Igaz! Ugy van!)

T. Uraim! Szabad legyen nekem csak egy körülményre utalnom. Ha végig meggyünk a történelmen, számos példáját fogjuk találni annak, hogy egyes törvényalkotók, vagy egyes nemzedékek saját alkotásaikkal annyira meg voltak elégedve, hogy azok megváltoztatására vonatkozólag az utókor kezét megkötni igyekeztek. Tudjuk régi görög bölcsekről és törvényhozókról, hogy hosszú időig tiltották meg törvényeik megváltoztatását. De találmunk hasonló intézkedéseket más nemzetek jogviszonyaiban, alkotmánytörténelmében is, a hol egy kisebbség, a nemzetnek egy része a maga számára örök időkre akarta biztosítani a jogot, hogy bárminő változtatás csak az ő hozzájárulásával jöhessen létre. A legélesebb példája az ilyen szabályoknak a lengyel alkotmány, ahonnan is tudjuk, hogy egyetlen egy nemnek vétőjoga megállotta az egész alkotmányos működést. De mindjárt a lengyel alkotmány után következünk mi ezekkel a szerencsétlen házszabályokkal, azzal a különbséggel, hogy nálunk senki nem is akarta ezt megcsinálni, senki nem is képzelte, hogy ez meg fog történni, mert a mint ma is igen helyesen mondatott, azoktól, a kik megalkották a házszabályokat, mi sem állott távolabb, mint hogy ők a technikai obstrukció számára fegyvereket akarjanak kovácsolni, (Igaz! Ugy van!) Nézzük a tény. Szemben áll egymással a többség és a képviselőháznak 20-30 tagja. A formai jog e 20-30 tagnak a kezében van, az ő kezükben van, az ő kezükben apáink bizalmából kifolyólag, a kik e bizalomra érdemesek voltak. Mi már fájdalom nem. Olyan fegyverek adattak a kezükbe, a

melyekkel magukhoz ragadhatják a hatalmat, a melyekkel bitorolhatják a nemzet azon jogát, hogy ő legyen ura saját sorsának. Ezzel áll szemben a nemzet azzal a maga legeslegfelsőbb jogával, a mit el nem vehet sem forma, sem hatalom, sem erőszak sem semmi a világon. (Zajos felkiáltások. Igaz! Ugy van!) hogy ő legyen ura a sorsának, hogy ő határozzon a felett, hogy mi történjék ebben az országban (Igaz! Ugy van!) és hogy ő gázolhasson keresztül minden akadályon, a melyen utjában áll. (Zajos éljenzés, tetszés és taps.)

Egy nemzetnek legdrágább kincse, végezte Tisza, legbecesebb vagyona a szabadság, az önrendelkezési jog. De ezt csak olyan nemzet szerezheti meg és mindenképp felett csak olyan nemzet tarthatja meg, a mely kiérdemli azt, kiérdemli áldozatkész kötelességteljesítéssel, kiérdemli avval, hogy nem vonakodik a munkától, nem vonakodik a küzdelemtől, hanem a nemzeti színe-java, a nemzet bölesebb, komolyabb, hazafiasabb, kötelességérzőbb része elfoglalhatja a fórumot, azt a tért, a melyt őt megilleti és nem szolgáltatja át a közéletet demagógok és kalandorok számára. (Hosszas, zajos tetszés, éljenzés és taps.)

Ezt kell éreznünk, t. uraim mindnyájunknak, ez az érzés kell, hogy megacélozza izmainkat, ez az érzés kell, hogy azt az elhatározást érlelje meg lelkünkben, hogy felvesszük ezt a harcot, mert az országnak szüksége van rá és a fegyvert csak a győzelem után fogjuk letenni. (Hosszas, lelkes éljenzés és taps.)

A miniszterelnök nagy ovációval fogadott beszéde után Fenyvesi Soma dr. ügyvéd lendületes szavakban adott visszhangot. Azután Csontos Olivér indítványára üdvözlötték az iglói szabadalvűpártot.

A közönség utána Nyíri Sándor honvédelmi minisztert kívánta hallani, a ki a következő beszédet mondotta:

T. uraim! Kedves honfitársaim! Igaz szeretettel üdvözlöm önöket, mint azon kabinethoz tartozó egy szerény tagja, a melynek élén gróf Tisza István áll, a ki iránt mindnyájan lelkesedéssel viseltetünk, (Igaz! Ugy van!) a kit én nemcsak meggyőződésből, de rajongó szeretettel követek azon az uton, a melyen ezt a hazát nagygyá és boldoggá akarja tenni. De bennem mindenekelőtt felárad a katona, midőn önökkel állok szemben, a magyar nemzetnek ezen kiváló fájával, a székelységgel, a melynek mindenekelőtt kiváló harcias tulajdonságai vannak, a mely e haza történetében a veszélyes harcmezőre oly sok dicső babért szerzett és a mely, meg vagyok győződve, hogy ha újabb alkalom jönne rá, a babérokat csak szaporítaná.

Sándor János belügyi államtitkár emelkedett ezután szólásra:

Milyen tisztelt polgártársak: Ha szíves felszólalásra kényszerít, engedjek meg, hogy mindenekelőtt hálás köszönetet mondjak önöknek, hálás köszönetet Marosvásárhely szabadkirályi város szabadalvűpárti polgárainak azért a megtiszteltetésért, melyben minket részesítettek azzal, hogy a mai gyűlésre, a melyt imé egy országrész nemzeti ünnepévé nőtte ki magát, ily szép számmal összegyűltek voltak szívesek. (Eljenzés.)

Ha a múlt hó 18-án a képviselőházban történeteket csak mint egy elszigetelt tényt, szigorúan, az alkotmányos gyakorlat és a házszabályok sérthetlensége szempontjából akarjuk tekinteni és az ellenzék szereti azt rendszerint így tüntetni fel, akkor természetesen könnyű azzal szemben súlyos alkotmányjogi aggályokat kelteni, abból a többség és a ház ellen vádat kovácsolni és az összes ellenzéki elemeket az amaz ülésben hozott határozat megsemmítése céljából való egyesítésre hívni fel. (Igaz! Ugy van!)

Amde az, a mi november 18-án történt, csak egy parlamentáriszimusunk teljes megromlására vezető, évek óta tartó folyamatnak utolsó és elkerülhetetlen állomása, a házszabályokkal évek óta büntetlenül folytatott visszaélések szakadatlan láncolatának szükségszerű szétszakítása, a kisebbség ré-

széről, a végszükség joga alapján való megtörése volt.

Azt mondják, hogy mi a jog, a szabadság, az alkotmány eltiprói és árulói letünk és valósággal fellázítani igyekeznek ellenünk az ország közvéleményét. Uraim, az a jog az az alkotmány és az a szabadság, a melyért apáink küzdöttek, szenvedtek és vért ontottak, a melyet már egyszer elvesztve kitarásunkkal, a hazához való hűségünkkel és dicső királyunk bölcsessége és igazságérzete segítségével visszaszerztünk, az az arravaló szabadság és jog, hogy a nemzet szabadon választott képviselői az ország fővárossában évenként összegyűlve, intézzék lelkiismeretes gondossággal és buzgalommal s példaadó higgadtsággal és bölcsességgel az ország ügyeit és a munkájokban semmi hatalom által, se felülről, se alulról ne gátoltassanak.

Mi a jog megmentésére indítottuk meg a harcot, a melyben, ha győzünk, a nemzetre termékeny parlamenti munkásság által haladás és felvirágzás vár, ha elbukunk, félek, hogy parlamentáris alkotmányunk és vele nemzeti létünk is a végveszély felé sodortatik. Ezért kell nekünk kitartani ebben a harcban, ezért kérjük az önök támogatását is ehhez a harchoz. (Hosszantartó zajos tetszés, helyeslés, éljenzés és taps.)

A katonai kordonon kívül néhány éretlen suhanc a Kossuth nótát énekelte és sárral kezdett dobálózni, de rögtön szétkergettek őket. A marosvásárhelyi rendőrkapitány arcát egy kő könnyen megsértette. Az ellenzék természetesen ezt nagy demonstrációnak fogja feltüntetni, mi azonban nem egyéb, néhány suszterinas féktelenkedéseinek.

Trükkök.

Igazgató: Eloivastam ezt az új francia vigjátékot, mondhatom igen kedves, finom, szerető munka. Csupa báj, csupa szellem: jó trükköket lehet majd benne elhelyezni. — Azonban nem maradhat meg ez a cím: Virágos ösvény. Ez nagyon langyos, nyárspolgári, új cím kell. . .

Titkár: (Mohón) A harisnyakötő.

Igazgató: Ez nagyon pikáns, valami mást, de ami kiabáljon.

Titkár: (Mohón) A harisnyakötők.

Igazgató: (Elgondolkozik): Igen . . . ez jó lesz. Most pedig kezdjük összeállítani a trükköket. A marha író szerint a tizenhétéves Lyane fehér ruhában jön a színpadra, amely májusi kertet ábrázol. Hát ebbe bele kellene örülni! Ki látott még egy fiatal fehér ruhás lánykát virágzó fák alatt? Maga már látott?

Titkár: Hát láttam.

Igazgató: És ha látott is, ide nekem egy jó trükköm van. A primadonnát majd egy kopott, vedlett, sovány, öreg ló fogja bevonszolni. (Csillogó szemekkel.) Lófarkához kötött primadonna, ilyet még Páris sem pipált. A ló háromszor körülvonszolja majd a színpadon, miközben elénekl belépő dalának három strófáját. Mikor harmadszor énekl majd ezt a sort:

O, hol vagy szerelmesem?

a ló feléje fordul és így szól: itt vagyok. — Avval megrázkódik s ott áll majd Büchler, a bonvivant. Persze, hogy a kis Lyane nagyon örül majd: kacag, tapsol, a nézőtérben pedig örömlökben sirnak a nők. — De mit tesz isten?

Titkár: (zokog): De mit tesz isten?

Igazgató: Büchler újra megrázkódik és ott áll Lyone mostohája, aki halálra keresi a kis leányt. A gonosz mostoha már épp nekiszalad a remegő lánykának, hogy kikaparja szemét, midőn a kis leány is megrázkódik és ismét ott áll Blücher a bonvivant. A második trükk: ég az a szoba, a melyben egy olyan fontos levél van, ami nélkül a darabot nem lehet befejezni. — De vizet nem lehet kapni, mert a vízvezeték elromlott. Erre a kis Lyane keservesen zo-

kogni kezd, még pedig úgy, hogy szeméből két óriás folyamban zuhog a könny. Most odaállítanak egy borzasztó nagy gőzszivattyút, a mely a tüzre fecskendez a lányka könnyeit. Ez poézis!

Titkár: Igazán, igazán. De mi legyen a harmadik felvonás trükkje?

Igazgató: Hát öregem az a legzseniálisabb. Az már olyan nagy dolog, hogy nem tudom kimondani, mert nem fér el a szobában.

Titkár: Nos?

Igazgató: A harmadik felvonás trükkje az, hogy nincs trükkje!

Titkár: (Boldog mosolylyal elszerűl.)

Napi hírek.

— **Teaestély sétahangversennyel.**

Ugyes dolgot kezdett meg és akar rendszerezíteni a Szent Erzsébet egyesület. Elhatározta, az egyesület, hogy időközönként sétahangversennyel összekapcsolt teaestélyt rendez az Arany Bika dísztermében. Az első ilyen estély tegnap volt 5 órától 7 ig. Az Arany Bika dísztermében felállított asztalok mellett vidám csevegés és Rácz Károly kedélyvidító zenéje mellett kedélyeskedte el a teázó fényes közönség azt a két órát, mely után kedves benyomásokkal eltelve hagyták el a szép estély színhelyét.

— **Uj pénzügyi titkár.** A pénzügyminiszter Joga Mihály debreceni pénzügyigazgatósági segédtitkárt a veszprémi pénzügyigazgatósághoz pénzügyi titkárrá végleges minőségben kinevezte.

— **Irnoki kinevezés.** A igazságügyi miniszter Mátrai Imre debreceni törvényszéki díjnokot a tiszalóki járásbírószághoz irnokká nevezte ki.

— **Betörés a tanyán.** Az elmúlt éjjel Asztalos Sándor ondódi tanyáján betörés történt, a mikor is a tettes az ablakon keresztül tíz korona készpénzt és tizenegy korona értékű ingóságot vitt el. A esendőrség tegnap kinyomozta a tettest Szarka György személyében, a ki régebben mint kocsis szolgált Asztalos Sándornál. Szarka György neszt vette, hogy a esendőrök nyomában vannak, még idejében megszökött a város területéről.

— **LETZTER JÓZSEF** fényképészeti-festészeti és fényképnagyítási műterme Piacutca 44. dr. Ujfalussy-ház. Állandó fényképkiallítás a műterem kapubejáratánál levő ki-rakatban.

Az Arany Bika kávéházban minden este cigányzené.

LELTARÓZÁS MIATT

raktárról kiválogatott de kifogástalan áruk mélyen leszállított áron (nagy részük féláron) adatnak el és pedig.

Szőnyeg maradványok, egyes függönyök és asztal terítők flannel és selyem hulladék takarók selyem paplanok.

Kávés abroszok és terítékek, női ingek női háló ingek fésülködők és háló kötötök, ágyneműek, színes a'só szoknyák, diván párnák.

Zefir, karton, és barehet maradványok és más hasznos cikkek

A fent említett kiárusítási cikkek kivül pedig nagy választékban vannak raktáron ugy használati mint **karácsonyi ajándék** tárgyak.

KARDOS LÁSZLÓ

Debrecen Kossuth-u. 9.

DONOGÁN és SOMOSSY

Kunz József és Tsa utóda cégnél
Debrecen, Kistemplombazár

megkezdődött a

Karácsonyi Vásár

Minőségben kifogástalan jó áruk kerülnek eladásra leszállított áruk mellett.

A fáradságot senki ne sajnálja.

NÁNÁSSY LAJOS

1882-ik év óta fennálló

vasüzletét

felkeresni (Kereskedelmi és Iparkamara épület 69 sz. a megyeházzal szemben) **a hol minden vasárucikk, elősmert legjobb minőségben s legjutányosabb árban kaphatók.**

Teljes konyha felszerelések, kiváló minőségű tüzhelyek (sparherd) vaskályhák rudvasak, vaslemezek, vastengelyek legolesőbb beszerzési forrása.

A takarékos tüzhelyeket (sparherd) Budapestről jött lakatosokkal itt még nem látott szép s jó kivitelben, rajz után is csináltatnak. Sollingeni zsebkések konyhakések, asztali kések, ollók, beretvák főraktára.

Egy darab gáz izzóttest (harisnya) 60 fill. Egy drb. üveg henger 20 fill.

Főző edények magyar gyártmány egész finom Brünni és Pilseni gyártmány nálam kaphatók.

Kiváló tisztelettel

Nánássy Lajos.

Karácsonyi és Újévi Ajándékok

legnagyobb választékban kaphatók.

HEGEDŰS és SANDOR

előbb László Albert és Társa könyv és papirkereskedésében.

Kossuth-u. 11. sz.

Régi piac utcai helyiségünkben feltűnő olcsó árban árusítunk el felmaradt könyveket képeket és zeneműveket

A virágkedvelő közönség figyelmébe.

Van szerencsén a. n. é. virágkedvelő közönség becses tudomására hozni hogy virág üzletben egy új virágkötőt szerződtettem, ki bel és külföldi nagyvárosok elsőrangú virág termében volt alkalmazva. Legmodernebb koszorukat, virágcsokrokat, oly művészettel és gyorsan állít elő, hogy virág termében bármilyen nagy és finom megrendelést felvállalhatok. Főtörekvésen odairányul, hogy nem kimélve semmi áldozatot, üzletemet a legelső fővárosi virágüzletek színvonalára emeljen és nagyrabesült vevőimnek alkalmat nyujtsak arra, hogy finoman készült csokrokat kaphasson.

Paczelt János.

műkertész.

Vidéki megrendeléseket pontosan teljesítünk és a csomagolására kiváló gond fordítatik, legszolidabb és legolesőbb áruk mellett.

Legalkalmasabb

karácsonyi

ajándékok

BORSOS KATA

műipar-áru üzletében

DEBRECEN, városháza.

ÁLLAM-SORSJEGYEK

Főnyeremény 200.000 kor.

1 DARAB 4 KOR.

Húzás december 15-én

Kapható a Debreceni Ipar és Kereskedelmi Banknál.